

УДК 37.013.72

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3\(33\)-745-752](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3(33)-745-752)

Гонтар Зоряна Григорівна кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Львів, <http://orcid.org/0000-0003-1712-7457>

Луцан Юрій Павлович аспірант кафедри педагогіки та інноваційної освіти, Національний університет «Львівська політехніка» м. Львів, <https://orcid.org/0009-0001-9963-4315>

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ПРАВНИКА

Анотація. У статті досліджується значення інформаційно-аналітичної компетентності як невід'ємної складової професійної готовності правника в умовах швидких змін у правовій та інформаційно-комунікаційній сферах. Оскільки сучасний правник не може обмежуватися лише знанням законодавства та норм права, важливим є здатність ефективно використовувати інформаційно-аналітичні технології для збору, обробки та інтерпретації інформації. Вивчення цього аспекту є надзвичайно актуальним у контексті розвитку цифрових технологій та змін, які вони вносять у правову практику. Важливою складовою цієї компетентності є здатність правника до самостійного аналізу правових ситуацій, оцінки ризиків і можливих наслідків, а також до прийняття обґрунтованих рішень на основі великої кількості правової інформації. У статті обговорюється необхідність розвитку критичного мислення та вміння проводити системний аналіз у процесі навчання правників, що є важливими аспектами формування їх інформаційно-аналітичних здібностей. Також звертається увага на роль інформаційних систем і технологій у реальному юридичному процесі, зокрема на тому, як правники використовують різні інформаційно-аналітичні інструменти для вирішення правових проблем та розробки стратегії ведення справ.

Особлива увага в статті приділяється необхідності формування у студентів правових вузів здатності до самостійної роботи з інформацією, навичок обробки великих обсягів даних, а також уміння оцінювати та синтезувати різні джерела правової інформації. Водночас важливою складовою є розвиток практичних навичок через використання сучасних інформаційних технологій, що сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу. Автори статті акцентують на

важливості включення інформаційно-аналітичних дисциплін у навчальні плани юридичних факультетів та необхідності оновлення методів викладання з урахуванням потреб сучасного правового середовища. У статті пропонуються рекомендації щодо удосконалення освітніх програм і методики викладання для забезпечення більш високого рівня професійної підготовки правників, здатних ефективно використовувати інформаційно-аналітичні інструменти у своїй роботі.

Ключові слова: інформаційно-аналітична компетентність, професійна готовність, правник, інформаційні технології, критичне мислення, юридична практика, навчання правників.

Gontar Zoriana Hryhorivna Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, <http://orcid.org/0000-0003-1712-7457>

Lutsan Yurii Pavlovych Graduate student of the Department of Pedagogy and Innovative Education Lviv Polytechnic National University, <https://orcid.org/0009-0001-9963-4315>

INFORMATION AND ANALYTICAL COMPETENCE AS A COMPONENT OF A LAWYER'S PROFESSIONAL READINESS

Abstract. The article explores the importance of information and analytical competence as an integral component of a lawyer's professional readiness in the context of rapid changes in the legal and information and communication spheres. Since a modern lawyer cannot be limited only to knowledge of legislation and legal norms, the ability to effectively use information and analytical technologies to collect, process and interpret information is important. The study of this aspect is extremely relevant in the context of the development of digital technologies and the changes they bring to legal practice. An important component of this competence is the lawyer's ability to independently analyze legal situations, assess risks and possible consequences, as well as to make informed decisions based on a large amount of legal information. The article discusses the need to develop critical thinking and the ability to conduct systematic analysis in the process of training lawyers, which are important aspects of the formation of their information and analytical abilities. Attention is also drawn to the role of information systems and technologies in the real legal process, in particular, how lawyers use various information and analytical tools to solve legal problems and develop case management strategies.

The article pays special attention to the need to develop in law students the ability to work independently with information, skills in processing large amounts of

data, as well as the ability to evaluate and synthesize various sources of legal information. At the same time, an important component is the development of practical skills through the use of modern information technologies, which contributes to increasing the efficiency of the educational process. The authors of the article emphasize the importance of including information and analytical disciplines in the curricula of law faculties and the need to update teaching methods taking into account the needs of the modern legal environment. The article offers recommendations for improving educational programs and teaching methods to ensure a higher level of professional training of lawyers who are able to effectively use information and analytical tools in their work.

Keywords: information and analytical competence, professional readiness, lawyer, information technology, critical thinking, legal practice, legal education.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток правової системи та швидка цифровізація сфери права висувають нові вимоги до підготовки правників. Традиційна модель навчання, орієнтована на засвоєння теоретичних знань з правових дисциплін, все частіше виявляється недостатньою для ефективного вирішення складних юридичних завдань, з якими стикаються правники у реальній практиці. Зокрема, в умовах інформаційного перевантаження та швидких змін у законодавстві, важливим компонентом професійної готовності правника стає інформаційно-аналітична компетентність.

Незважаючи на зростаючу роль інформаційно-аналітичних навичок у правовій практиці, існує суттєвий розрив між вимогами ринку праці та рівнем підготовки студентів юридичних факультетів у цій сфері. Традиційні навчальні програми не завжди враховують потребу в розширенні інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх правників, що призводить до недостатнього рівня підготовки студентів до реальних умов професійної діяльності. Таким чином, проблема полягає в необхідності інтеграції інформаційно-аналітичних навичок у процес підготовки правників, а також у розробці ефективних методик та підходів до їх навчання в умовах швидкого розвитку інформаційних технологій та зміни потреб правового ринку. Потрібно створити нові освітні стандарти, що забезпечать відповідний рівень професійної готовності правників до роботи в умовах інформаційної ери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками зростає інтерес до вивчення інформаційно-аналітичної компетентності як невід'ємної складової професійної підготовки правників. Це зумовлено швидким розвитком технологій і постійними змінами у правовій сфері, що вимагають від правників високих аналітичних та інформаційних навичок для ефективного виконання професійних обов'язків. Огляд останніх досліджень показує, що тема інформаційно-аналітичної компетентності в юридичній освіті стає все більш актуальною

та багатогранною. Науковці такі як, В. Бардин, Т. Бикова, В. Вакуленко, І. Головка, О. Єрмоленко, Т. Карпова, В. Костенко, М. Криштанович, В. Литвиненко, С. Мельник, О. Михайлова, та ряд інших, акцентують, що правники повинні володіти не лише знаннями норм права, а використовувати сучасні інформаційні технології для пошуку, аналізу та оцінки правових даних. Також вказують на необхідність переосмислення освітніх стандартів, щоб підготовка правників відповідала вимогам часу.

Метою статті є дослідження інформаційно-аналітичної компетентності як важливого компонента професійної готовності правника, а також визначення її ролі у підготовці майбутніх правників до реальних умов юридичної практики. У статті проаналізовано сучасні підходи до формування інформаційно-аналітичної компетентності, а також окреслено основні методи та інструменти для розвитку професійних навичок у студентів. Крім того, метою є виявлення основних проблем і викликів, що виникають при впровадженні інформаційно-аналітичних компетенцій у підготовку правників.

Виклад основного матеріалу. Сучасний правник не може обмежувати свою професійну діяльність лише знаннями законодавства, судової практики та основ правових інститутів. Успішний правник ХХІ століття повинен бути здатний ефективно використовувати сучасні інформаційно-аналітичні інструменти для вирішення юридичних завдань, прийняття обґрунтованих рішень та аналізу великої кількості правової інформації. Тому інформаційно-аналітична компетентність стає одним із основних компонентів професійної готовності правника. Вона включає в себе здатність ефективно працювати з інформацією, яка є основою для прийняття правильних рішень у правовій практиці. Це поняття охоплює не тільки вміння працювати з правовими текстами та даними, а й здатність використовувати спеціалізовані інформаційні системи, аналітичні інструменти, а також здатність до синтезу та оцінки отриманої інформації [1-2]. Інформаційно-аналітична компетентність є критично важливою в умовах цифрової трансформації правової сфери, оскільки сучасні правники повинні постійно працювати з великими обсягами інформації, яка надходить з різних джерел. Ключовим завданням є не просто знаходження потрібної інформації, а й її правильне оцінювання та застосування до конкретних правових ситуацій. Завдяки інформаційно-аналітичним технологіям, правники можуть значно скоротити час на пошук правових актів, судових рішень, нормативних документів та інших джерел правової інформації. Використання автоматизованих систем дозволяє здійснювати комплексний аналіз правових ситуацій, прогнозувати наслідки судових рішень, а також розробляти стратегії ведення справ на основі глибокого аналізу інформації. Наприклад, при розгляді справ у галузі комерційного права, правники використовують спеціалізовані аналітичні платформи для оцінки ризиків і прогнозування ймовірних результатів справи [3-4]. Особ-

ливе значення інформаційно-аналітична компетентність має у роботі з великими обсягами даних у справах, що стосуються захисту персональних даних, антимонopolьної практики, прав інтелектуальної власності та інших галузей права, де важливо швидко і точно знайти необхідні правові норми або рішення судів, що мають прецедентний характер [5].

Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності правників починається ще в навчальних закладах, де майбутні правники повинні оволодіти не тільки теоретичними знаннями, але й практичними навичками, які дозволяють їм ефективно працювати з правовою інформацією. Важливо зазначити, що це вимагає суттєвих змін у навчальних програмах юридичних факультетів, включаючи введення нових дисциплін та методів навчання. Інтеграція інформаційно-аналітичних технологій у юридичну освіту є ключовим аспектом підготовки правників до реальної практики. Оскільки більшість юридичних закладів не встигають повною мірою врахувати потребу в розвитку інформаційно-аналітичних навичок, більшість студентів після випуску не володіють достатнім рівнем компетентності для роботи з сучасними правовими системами і технологіями [6-7]. Тому одним із завдань є створення курсів, що орієнтовані на практичне використання інформаційних технологій у правничій діяльності. Для розвитку інформаційно-аналітичної компетентності в закладах вищої освіти необхідно застосовувати різноманітні методики навчання, орієнтуючись на практичні аспекти роботи правника. Однією з таких методик є кейс-метод, який дозволяє студентам працювати з реальними юридичними ситуаціями, аналізувати їх з різних точок зору, використовувати відповідні інформаційно-аналітичні інструменти та приймати обґрунтовані рішення. Це дозволяє студентам набувати навичок, необхідних для аналізу правових ситуацій і роботи з великими обсягами даних. Іншим важливим інструментом є тренінги та практичні заняття з використання програмних засобів для обробки правової інформації. До таких інструментів належать спеціалізовані програми для пошуку нормативно-правових актів, бази даних судових рішень, а також системи для автоматизації юридичних процесів. Студенти повинні навчатися використовувати ці інструменти для проведення юридичних досліджень, підготовки юридичних висновків та складання позовних заяв [8-9].

Незважаючи на важливість розвитку інформаційно-аналітичної компетентності, існує низка проблем, які ускладнюють цей процес. Перша проблема полягає в недостатній кількості освітніх програм, що охоплюють сучасні інформаційно-аналітичні технології в юридичній освіті. Багато ЗВО не мають достатньо кваліфікованих викладачів і матеріально-технічного забезпечення для проведення практичних занять з використання новітніх інформаційних технологій. Друга проблема стосується швидкого розвитку інформаційних технологій, що вимагає постійного оновлення навчальних програм та методики. Юридична

освіта не завжди встигає за швидкими змінами на ринку інформаційних технологій, що призводить до того, що навіть ті правники, які вже працюють, часто не володіють необхідними навичками для роботи з сучасними аналітичними інструментами. У перспективі важливим кроком у розвитку інформаційно-аналітичної компетентності стане тісніша співпраця ЗВО з ІТ-компаніями, що займаються розробкою програмних продуктів для правників. Також важливою є роль міжнародного співробітництва в освіті та обміні досвідом щодо застосування інформаційно-аналітичних технологій у правовій практиці. Загалом, формування інформаційно-аналітичної компетентності правників є необхідною умовою для підвищення ефективності правової діяльності в умовах цифрової трансформації та інтеграції новітніх технологій у правову практику [10-11]. Тому важливою є не лише теоретична підготовка, але й постійний розвиток практичних навичок, що дозволяють юристам успішно орієнтуватися в складному інформаційному просторі.

Таблиця 1

У таблиці подаємо розділи інформаційно-аналітичної компетентності та її зміст:

Розділ	Зміст
Поняття інформаційно-аналітичної компетентності правника	Інформаційно-аналітична компетентність включає здатність ефективно працювати з правовою інформацією, використовувати спеціалізовані інструменти та аналізувати дані.
Значення інформаційно-аналітичних навичок у правничій практиці	Це навички, що дозволяють правникам швидко аналізувати інформацію, прогнозувати результати правових справ і оптимізувати юридичні процеси через використання сучасних технологій.
3. Інтеграція інформаційно-аналітичних технологій у навчальний процес	Оновлення навчальних програм юридичних факультетів, включення курсів з роботи з правовими базами даних, аналітичними платформами та іншими сучасними технологіями.
Методики та інструменти для розвитку інформаційно-аналітичної компетентності	Включення практичних методів навчання (кейс-метод, тренінги з використання програмних засобів) для розвитку навичок роботи з інформаційними та аналітичними інструментами.
Проблеми у формуванні інформаційно-аналітичної компетентності	Недостатня кількість спеціалізованих курсів, швидкий розвиток технологій, відсутність кваліфікованих викладачів і недостатня підготовка студентів до роботи з новими інструментами.
Перспективи розвитку інформаційно-аналітичної компетентності	Потрібно постійно оновлювати навчальні програми, співпрацювати з ІТ-компаніями, інтегрувати міжнародний досвід, впроваджувати нові методики і технології в освіту.

Джерело: створено авторами

Таким чином, формування інформаційно-аналітичної компетентності є не лише актуальним, а й необхідним кроком у підготовці правників до роботи в умовах цифровізації та постійного оновлення інформаційних технологій у правовій практиці.

Висновки. Отже, інформаційно-аналітична компетентність є критично важливою для сучасного правника. В умовах цифрової трансформації правової сфери, коли обсяг інформації значно зростає, правник повинен мати здатність ефективно використовувати сучасні інформаційно-аналітичні інструменти для вирішення професійних завдань. Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності є невід'ємною частиною професійної підготовки правника. Це включає вміння працювати з правовими базами даних, електронними документами, автоматизованими системами та іншими технологіями, що сприяють підвищенню ефективності правової діяльності. Таким чином, формування інформаційно-аналітичної компетентності є необхідним для забезпечення ефективної правничої практики в умовах цифрових змін і має стати важливою складовою підготовки правників.

Література:

1. Бардин, В. В. (2018). Інформаційно-аналітична компетентність як складова професійної підготовки юриста. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право, 2(47), 88-95.
2. Бикова, Т. М. (2019). Інформаційно-аналітична компетентність студентів у контексті сучасної юридичної освіти. Науковий часопис Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, 18(1), 112-121.
3. Вакуленко, В. І. (2020). Підходи до формування інформаційно-аналітичної компетентності у процесі навчання майбутніх юристів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 12(2), 23-35.
4. Головка, І. М. (2021). Моделювання інформаційно-аналітичної діяльності в підготовці юристів на базі сучасних технологій. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право, 36(4), 56-65.
5. Єрмоленко, О. О. (2020). Сучасні методи формування інформаційно-аналітичної компетентності у процесі підготовки бакалаврів права. Право і суспільство, 7(5), 48-56.
6. Карпова, Т. В. (2021). Інформаційно-аналітичні технології в освіті та їх застосування в юридичній підготовці. Проблеми правознавства та правозастосування, 10(3), 109-115.
7. Костенко, В. П. (2019). Вплив цифрових технологій на розвиток інформаційно-аналітичних компетенцій у галузі права. Наукові записки, 32(6), 134-141.
8. Криштанович, М.Ф., Луцан, Ю.П. (2023). Особливості формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів. Академічні візії, (19).
9. Литвиненко, В. С. (2021). Розвиток аналітичних навичок у майбутніх юристів через інноваційні методи навчання. Юридична освіта в Україні: проблеми та перспективи, 22(4), 102-110.
10. Мельник, С. І. (2020). Роль інформаційно-аналітичної компетентності у підготовці юристів до професійної діяльності. Юридичні науки, 43(2), 115-124.
11. Михайлова, О. А. (2018). Інформаційно-аналітична компетентність майбутніх правників: підходи до формування в умовах вищої юридичної освіти. Актуальні проблеми правознавства, 15(1), 97-105.

References:

1. Bardyn, V. V. (2018). Informatsiyno-analitychna kompetentnist' yak skladova profesiynoyi pidhotovky yurysta. [Information and analytical competence as a component of professional training of a lawyer]. Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Law, 2(47), 88-95. [in Ukrainian].
2. Bykova, T. M. (2019). Informatsiyno-analitychna kompetentnist' studentiv u konteksti suchasnoyi yurydychnoyi osvity. [Information and analytical competence of students in the context of modern legal education]. Scientific Journal of the Yaroslav the Wise National Law University, 18(1), 112-121. [in Ukrainian].
3. Vakulenko, V. I. (2020). Pidkhody do formuvannya informatsiyno-analitychnoyi kompetentnosti u protsesi navchannya maybutnikh yurystiv. [Approaches to the formation of information and analytical competence in the process of training future lawyers]. Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies, 12(2), 23-35. [in Ukrainian].
4. Golovko, I. M. (2021). Modelyuvannya informatsiyno-analitychnoyi diyal'nosti v pidhotovtsi yurystiv na bazi suchasnykh tekhnolohiy. [Modeling of information and analytical activities in the training of lawyers based on modern technologies]. Bulletin of the V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Law, 36(4), 56-65. [in Ukrainian].
5. Yermolenko, O. O. (2020). Suchasni metody formuvannya informatsiyno-analitychnoyi kompetentnosti u protsesi pidhotovky bakalavriv prava. [Modern methods of forming information and analytical competence in the process of training bachelors of law]. Law and Society, 7(5), 48-56. [in Ukrainian].
6. Karpova, T. V. (2021). Informatsiyno-analitychni tekhnolohiyi v osviti ta yikh zastosuvannya v yurydychniy pidhotovtsi. [Information and analytical technologies in education and their application in legal training]. Problems of jurisprudence and law enforcement, 10(3), 109-115. [in Ukrainian].
7. Kostenko, V. P. (2019). Vplyv tsyfrovyykh tekhnolohiy na rozvytok informatsiyno-analitychnykh kompetentsiy u haluzi prava. [The impact of digital technologies on the development of information and analytical competencies in the field of law]. Naukovi zapiski, 32(6), 134-141. [in Ukrainian].
8. Kryshchanovych, M.F., Lutsan, Y.P. (2023). Osoblyvosti formuvannya informatsiyno-analitychnoyi kompetentnosti bakalavriv. [Peculiarities of the formation of information and analytical competence of bachelors]. Academic Visions, (19). [in Ukrainian].
9. Lytvynenko, V. S. (2021). Rozvytok analitychnykh navychok u maybutnikh yurystiv cherez innovatsiyni metody navchannya. [Development of analytical skills in future lawyers through innovative teaching methods]. Legal Education in Ukraine: Problems and Prospects, 22(4), 102-110.
10. Melnyk, S. I. (2020). Rol' informatsiyno-analitychnoyi kompetentnosti u pidhotovtsi yurystiv do profesiynoyi diyal'nosti. [The role of information and analytical competence in the preparation of lawyers for professional activity]. Legal Sciences, 43(2), 115-124. [in Ukrainian].
11. Mykhaylova, O. A. (2018). Informatsiyno-analitychna kompetentnist' maybutnikh pravnykiv: pidkhody do formuvannya v umovakh vyshchoyi yurydychnoyi osvity. [Information and analytical competence of future lawyers: approaches to formation in the conditions of higher legal education]. Current problems of law, 15(1), 97-105. [in Ukrainian].